

Działania na rzecz dzieci narażonych na zagrożenia środowiskowe

Zarząd Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach dofinansował, do kwoty 388 000 zł., akcję związaną z profilaktyką zdrowotną dzieci w rejonie Miasteczka Śląskiego i Tarnowskich Gór, a więc na terenach narażenia środowiskowego na ołów. Od 1993 roku, na tym obszarze, swoją działalność prowadzi jedna z najbardziej znanych i zasłużonych organizacji pożytku publicznego, Fundacja na Rzecz Dzieci „Miasteczko Śląskie”.

Trudne początki

Fundacja została powołana w celu ratowania zdrowia dzieci, narażonych na ołów, w rejonie Miasteczka Śląskiego. W chwili jej powstania na przełomie 1992/1993 roku, uznawana była za jedną z niewielu szans na uratowanie Huty Cynku „Miasteczko Śląskie”, odpowiedzialnej za katastrofę środowiska na tym obszarze.

„Ojcem” i głównym założycielem fundacji jest Mieczysław Dumieński, prezes Zarządu, autor licznych opracowań i wydawnictw edukacyjnych. Fundację współtworzyli również Joachim Ganszyniec, b. dyrektor Huty Cynku „Miasteczko Śląskie”, który podjął się wprowadzenia polityki ekologicznej huty, Danuta Stankiewicz, dyrektor szkoły podstawowej, a obecnie gimnazjum w Miasteczku Śląskim. Nie sposób nie wymienić również miejscowych pediatrów, Mirosławy Wojtacha – Banert oraz Barbary Szewerda, które już z początkiem działalności fundacji zobowiązały się poprowadzić społecznie pracę lekarską poradni środowiskowej dla dzieci oraz dr n. farm. Józefa Frydrycha i dr n. biol. Piotra Słoty, którzy umożliwili realizację monitoringu zdrowotnego u dzieci.

Zadania podejmowane przez fundację

Z inicjatywy fundacji zorganizowany został dodatkowy system opieki medycznej dzieci, obejmujący zintegrowany monitoring zdrowotny wraz z systemem profilaktyki zdrowotnej (m.in. wyjazdy profilaktyczno – zdrowotne, podaż suplementów witaminowo – mineralnych i mleka, pro-

wadzenie zajęć rehabilitacyjno – sportowych na basenie, działania na rzecz edukacji i promocji zdrowia).

Fundacja sfinansowała przebudowę strefy wejściowej do szkoły w Miasteczku Śląskim (wcześniej wykonaną z żużla), budowę boisk sportowych, placów zabaw, przebudowę szkolnych sanitariatów, modernizację szkolnych kuchni, zakupiła środki czystości dla szkół, jak również podjęła wiele przedsięwzięć z zakresu animacji życia szkolnego. Podporządkowała profilaktykę zdrowotnej funkcjonowanie wszystkich miejscowych szkół i przedszkoli.

Poprzez wieloletnie działania fundacji udało się doprowadzić do przeprowadzenia modernizacji Huty Cynku, licznych działań sanacyjnych w środowisku, organizacji specjalistycznego laboratorium toksykologicznego metali ciężkich, a przede wszystkim do podreperowania zdrowia mieszkających na tym obszarze dzieci.

Obecnie, poza Miasteczkiem Śląskim i jego okolicami, które pozostają wciąż obszarem szczególnej troski fundacji, jej praca obejmuje znaczną liczbę miast i gmin, na terenach województwa śląskiego.

– W pierwszej połowie 2007 roku, przypadającej na okres wielkiej suszy, na terenach, które nie należały do tej pory do strefy większego zagrożenia, wyniki ołowiu były wyższe niż w Miasteczku – opowiada Mieczysław Dumieński, Prezes Fundacji Na Rzecz Dzieci „Miasteczko Śląskie”. – Sprawa dotyczyła głównie osiedla Paderewskiego w Katowicach oraz okolic szkoły przy Alei Roździeńskiego. Próbowałem zainteresować sprawą media, pisałem

faksy do szkół, z prośbą, by rodzice uważali na kurz, na drogi osiedlowe, zwłaszcza te niewybrukowane, w pobliżu ogródków działkowych, gdzie „czyha” wręcz śmiertelne zagrożenie. Jednak, z chwilą rozpoczęcia wakacji, zmieniła się aura, rozpoczęły się burze i zrobiło się wilgotno. Okazało się, że przyczyną wcześniejszego zagrożenia było po prostu wzniesienie kurzu. To jest paradoks Śląska, gdzie dzieciom może zaszkodzić słońce i ciepła pogoda.

Badania stężeń ołowiu

Wykonawcą badań stężeń ołowiu u dzieci jest Centralne Laboratorium Toksykologii Metali Ciężkich w Miasteczku Śląskim, jedno z wiodących tego typu w kraju. Rocznie fundacja bada ok. 3 000 – 3 500 dzieci, również z zagrożonych środowi-

Foto: Fundacja Na Rzecz Dzieci „Miasteczko Śląskie”

go pochodzenia, miejscach gromadzenia odpadów.

W trakcie wykonywania prac porządkowych powinniśmy uważać, by spalanie trawy, resztek roślinnych czy innych odpadów nie stało się przyczyną zatrucia dzieci. Szczególnie niebezpiecznym okresem jest przedłużająca się susza, która powoduje zwiększoną ilość pyłków pochodzenia wtórnego.

Troska o zdrowie i profilaktykę zdrowotną dzieci powinna znaleźć się również wśród priorytetowych zadań każdego samorządu.

Współpraca z Funduszem Ochrony Środowiska

Duże znaczenie dla realizacji programów profilaktyki zdrowotnej dzieci na terenach narażenia środowiskowego miało zaangażowanie się w problem resortu Ochrony Środowiska oraz Funduszy Ochrony Środowiska. To właśnie z tych funduszy udało się zrealizować najważniejsze zadania pomocowe dla zagrożonych dzieci. Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, a później lokalne Gminne i Powiatowe Fundusze Ochrony Zdrowia w znacznym stopniu przejęły, w tym zakresie, zadania resortu zdrowia. Wspieranie realizacji profilaktyki zdrowotnej wpisane zostało nawet do ich zadań priorytetowych.

Jako przykład może posłużyć, dotacja blisko 400 tys. zł., przyznana przez Zarząd Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, w dniu 10 lutego 2010 roku. Środki te przeznaczone zostaną m.in. na wykonanie kilku tysięcy oznaczeń ołowiu we krwi, druk ulotek o zagrożeniach i leczeniu ołowicy, druk materiałów edukacyjnych, zakup książek edukacyjnych, organizację kursów ekologicznych, zakup witamin, soków, suplementów, kilku tysięcy wejściówek na basen oraz zajęcia rehabilitacyjno – korekcyjne.

Dzięki podobnym akcjom możliwa staje się poprawa świadomości mieszkańców, na terenach zagrożonych ołowicą, jak również poprawa ich ogólnego stanu zdrowia.

– Wojewódzki Fundusz jest tą instytucją, która pomaga i jest gotowa na wszelkiego rodzaju rozmowy – mówi Mieczysław Dumieński. – Słucha naszych wniosków, postulatów. Od kilku lat używam nawet publicznie stwierdzenia, że jest on instytucją Pro Publico Bono i autentycznym przyjacielem spraw dzieci. Beata Wojciechowska

Pomoc dla śląskich parków krajobrazowych

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego otrzymał dofinansowanie WFOŚiGW w Katowicach w wysokości 77 tys. zł na sfinansowanie prac związanych z ochroną i zachowaniem cennych przyrodniczo zbiorowisk nieleśnych.

Głównym celem prowadzonych od kilku lat działań na terenie parków krajobrazowych woj. śląskiego jest pielęgnacja różnorodności biologicznej, zwłaszcza ochrony cennych przyrodniczo muraw kserotermicznych, muraw naskalnych, łąk zmienno-wilgotnych ze stanowiskami storczyków oraz zarastających nieużytków. Szczególnie cenne i wymagające ochrony tereny znajdują się na terenie Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich, Parku Krajobrazowego

Lasy nad Górną Liswartą oraz Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd.

Środki WFOŚiGW pozwolą na wykonanie prac polegających m.in. na oczyszczeniu z samosiewów drzew i krzewów na 7 hektarach muraw kserotermicznych i naskalnych, wykoszenie prawie 4 hektarów obszarów nieleśnych i 9 ha nieużytków zlokalizowanych na terenach gmin: Olsztyn, Mstów, Niegowa, Boronów, Herby i Rybnik.

Zachowanie bioróżnorodności i ochrona cennych gatunków roślin i zwierząt na terenach nieleśnych województwa śląskiego to jedno z najważniejszych zadań Zespołu Parków Krajobrazowych od lat wspieranych przez Fundusz. Okazuje się bowiem, że uważany do niedawna za zdegradowany i zniszczony pod względem ekologicznym

teren jest prawdziwym zagłębiem, gdzie zachowało się wiele interesujących i rzadkich gatunków roślin oraz zwierząt. Są to zarówno cenne przyrodniczo rośliny lubiące tereny podmokłe i torfowiska czy miejsca skaliste jak i gatunki związane z działalnością człowieka. W województwie śląskim żyją też wyjątkowo cenne w kraju gatunki bezkręgowców, ryb, płazów, gadów i 262 z prawie 400 gatunków spotykanych w kraju ptaków oraz 63 gatunki ssaków, z których połowa jest rzadko spotykana i chroniona w Europie. Świadczy to o wciąż wielkich możliwościach przyrody w regionie ale także o równie dużych wyzwaniach związanych z pielęgnacją oraz ochroną roślin i zwierząt żyjących na terenach nieleśnych w województwie śląskim.